

**PERBANDINGAN KAPITALISME DI PRANCIS DAN
INDONESIA YANG TERCERMIN DALAM NOVEL
GERMINAL KARYA ÉMILE ZOLA DAN ORANG-ORANG
PROYEK KARYA AHMAD TOHARI**

SKRIPSI

**OLEH:
ARISKA PUSPITA ANGGRAINI
NIM. 125110300111007**

**PROGRAM STUDI BAHASA DAN SASTRA PRANCIS
FAKULTAS ILMU BUDAYA
UNIVERSITAS BRAWIJAYA
MALANG**

2016

Extrait

Anggraini, Ariska Puspita. 2016. **La comparaison entre le capitalisme Français dans le roman de *Germinal* Émile Zola et le capitalisme Indonésien dans le roman *Orang-Orang Proyek* d’Ahmad Tohari.** La section de langue et littérature française de l’université Brawijaya.

Superviseur : Rosana Hariyanti, M.A

Mots-clés : capitalisme, mécanismes de coordination, motivation, pouvoir, propriété

Le capitalisme est un système économique qui a une grande influence jusqu’à maintenant. Le capitalisme a été créé en Europe et développé jusqu’en Indonésie. On peut retrouver les aspects du capitalisme dans les romans *Germinal* d’Émile Zola et *Orang-Orang Proyek* d’Ahmad Tohari. Ces romans reflètent comment le capitalisme s’est développé à chaque époque. Basé sur la pensée d’Alan Swingewood qui dit que les œuvres littéraires sont les documents qui reflètent leurs époques, donc la recherche a pour but de savoir les similitudes du capitalisme et les différences du capitalisme entre les romans de *Germinal* et *Orang-Orang Proyek*.

La théorie qui est utilisée dans cette recherche est celle de Gregory Grossman en 1995 qui divise le système économique en 4 aspects: les mécanismes de coordination, la motivation, la forme de la propriété et le pouvoir. Cette recherche utilise l’approche qualitative car les données récoltées sont basées sur des paragraphes narratifs, descriptifs, et dialogues dans ces romans. Les résultats de cette recherche sont les similitudes du capitalisme se retrouvent dans les aspects du mécanisme de coordination et de la motivation, alors que les différences apparaissent dans les aspects de la forme de propriété et la pouvoir.

L’auteur espère que les futures recherches analyseront la comparaison de l’hégémonie du capitalisme entre *Germinal* et *Orang-Orang Proyek*, ou bien analyseront les effets du capitalisme d’après la théorie de la psychologie.

ABSTRAK

Anggraini, Ariska Puspita. 2016. **Perbandingan Kapitalisme di Prancis dan Indonesia yang Tercermin dalam Novel *Germinal* Karya Émile Zola dan *Orang-Orang Proyek* Karya Ahmad Tohari**. Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis Universitas Brawijaya.

Pembimbing : Rosana Hariyanti, M.A

Kata Kunci : Kapitalisme, mekanisme koordinasi, kekuasaan, kepemilikan

Kapitalisme merupakan sistem ekonomi yang memiliki pengaruh kuat hingga saat ini. Kapitalisme sendiri lahir di Eropa dan menyebar luas hingga ke Indonesia. Aspek-aspek yang terkandung di dalam kapitalisme dapat kita temukan dalam novel *Germinal* karya Émile Zola dan *Orang-Orang Proyek* karya Ahmad Tohari. Kedua novel tersebut mencerminkan bagaimana kapitalisme berkembang pesat pada masing-masing zamannya. Tujuan dari penelitian ini untuk mengetahui persamaan dan perbedaan kapitalisme dalam Novel *Germinal* dan *Orang-Orang Proyek*, yang bertolak dari ranah sosiologi sastra milik Alan Swingewood dengan anggapan bahwa karya sastra merupakan dokumentasi sastra yang merujuk pada cerminan zaman.

Teori yang digunakan dalam penelitian ini adalah teori milik Gregory Grossman tahun 1995 yang membedakan sistem ekonomi dalam empat aspek, yaitu aspek mekanisme koordinasi, motivasi, bentuk kepemilikan, dan kekuasaan. Jenis penelitian ini adalah penelitian kualitatif karena data yang terkumpul merupakan potongan narasi, deskripsi, dan dialog antar tokoh dalam novel yang mencerminkan adanya kapitalisme. Hasil dari penelitian adalah adanya bentuk persamaan kapitalisme dalam aspek mekanisme koordinasi dan motivasi, sedangkan bentuk perbedaan terletak dalam aspek bentuk kepemilikan dan kekuasaan.

Untuk peneliti selanjutnya, penulis menyarankan agar meneliti perbandingan bentuk hegemoni kapitalisme dalam novel *Germinal* dan *Orang-Orang Proyek*, atau meneliti perbandingan kondisi tokoh-tokoh dalam kedua novel tersebut sebagai akibat adanya hegemoni kapitalisme dengan menggunakan teori psikologi sastra.

DAFTAR PUSTAKA

Adhi, Irawan Sapto. 2015. *Gara-Gara Graffiti Palu Arit, 3 Mahasiswa Dicokok Polisi*. Diakses pada tanggal 2 Mei 2016. <http://www.madiunpos.com/2015/08/16/demo-mahasiswa-gara-gara-graffiti-palu-arit-3-mahasiswa-dicokok-polisi-633445>.

Agustiati, Agustiati. (2014). Sistem Ekonomi Kapitalisme. *Jurnal Academica*, 2014, 2, 155.

Andhini, 2014. *Kapitalisme dan Blackwater*. Jakarta: Mahaka Publishing.

Apridar, 2013. *Teori Ekonomi*. Yogyakarta: Graha Ilmu.

Ariani, tri, dkk. (2014). "Analisis Perbandingan Kualitas Batubara te-67 di *Front* Penambangan dan *Stockpile* di Tambang Air Laya Pt. Bukit Asam (Persero), tbk. Tanjung Enim Sumatera Selatan". *Jurnal Ilmu Teknik Universitas Sriwijaya*. Volume 2, No.2.

Danu, Mahesa. 2013. *Sistem Kapitalisme Bertolak Belakang dengan Pancasila*. Diakses pada tanggal 18 Mei 2015. <http://www.berdikarionline.com/kabarrakyat/20130509/sistem-kapitalisme-bertolak-belakang-dengan-pancasila.html>.

Departemen Pendidikan Nasional. 2011. *Kamus Besar Bahasa Indonesia*. Edisi ke-4. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama

Endraswara, Suwardi. 2011. *Metodologi Penelitian Sastra*. Yogyakarta: CAPS.

Grossman, Gregory. (-). *Sistem-Sistem Ekonomi*. Terjemahan oleh Anas Sidik, 1995. Jakarta: Bumi Aksara.

Indrawati, Toti. (2013). "Analisis Perilaku Pedagang dalam Pembentukan Harga Barang Kebutuhan Pokok di Kota Pekanbaru". *Jurnal Ekonomi*. Volume 21, no.1, 3.

Jabrohim(ed), dkk. 2003. *Metodologi Penelitian Sastra*. Yogyakarta: Hanindita.

Kurnia, Risal. 2013. *Sudah Setengah Abad Pancasila Dilemahkan*. Diakses pada tanggal 18 Mei 2015. <http://www.berdikarionline.com/kabarrakyat/20130529/sudah-setengah-abad-pancasila-dilemahkan.html>.

Kurniawan, Heru. 2012. *Teori, Metode, dan Aplikasi Sosiologi Sastra*. Yogyakarta: Graha Ilmu.

Mahayana, Maman S, 2005. *Jawaban Sastra Indonesia*. Jakarta Timur: Bening Publishing.

Magnis-Suseno, Franz. 2005. *Pemikiran Karl Marx: Dari Sosialisme Utopis ke Perselisihan Revisionisme*. Jakarta: PT Gramedia Pustaka Utama.

Malaka, Tan. 2000. *Aksi Massa*. Jakarta: Teplok Press.

Manurung, Marinus R. 2008. Moral dan Etika dalam Dunia Bisnis Menjelang Pasar Bebas. *Jurnal Manajemen dan Bisnis*. Volume.3, No. 5, 4.

Marx, Karl. 2007. *Das Kapital* Buku III: Proses Produksi Kapitalis Secara Menyeluruh. Terjemahan oleh Oey Hay Djoen, 1991. Jakarta: Hasta Mitra

Muttaqin, Hidayatullah. 2004. *Kerangka Dasar Sistem Ekonomi Kapitalis*. <http://jurnal-ekonomi.org/kerangka-dasar-sistem-ekonomi-kapitalis/>. Diakses pada tanggal 31 Maret 2016.

Muchlis, Muhamad. 2015. *Hantu Bernama PKI*. <http://geotimes.co.id/hantu-bernama-pki/>. Diakses pada tanggal 1 April 2016.

Ratna, Nyoman Kutha, 2011. *Paradigma Sosiologi Sastra*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.

Soyomukti, Nurani, 2012. *Sastra Perlawanan*. Malang: Beranda.

Sugiyono. 2014. *Metode Penelitian Kuantitatif, Kualitatif, dan Kombinasi (Mixed Methods)*. Bandung : Alfabeta

Sundari, wiwik. 2008. Mater's program in Linguistik. [pdf], diakses pada tanggal 15 Mei 2015. http://eprints.undip.ac.id/34104/4/BAB_III_Metodologi.pdf.

Tohari, Ahmad. 2004. *Orang-Orang Proyek*. Yogyakarta: Mahatari.

Wahyudi, Tri. September 2013. Sosiologi Sastra Alan Swingewood. *Jurnal Poetika*. Volume 1, no.1, 57.

Wardana, Tomi. 2011. *The Impact of Afghan Conflicts As Refrelcted In The Kite Runner by Khaled Hosseini*. Thesis. Padang: Fakultas Sastra, Universitas Andalas.

Winardi, Haru. 2011. Keberadaan Swalayan Syari'ah dan Orientasi Nilai Konsumen Berbelanja di Swalayan Syari'ah. Skripsi. Medan: Fakultas Ilmu Sosial dan Ilmu Politik, Universitas Sumatera Utara.

Yayasan Dana Buku Franklin. 1990. *Ensiklopedia Umum*. Yogyakarta: Kanisius

Yogi, MS. 2006. *Ekonomi Manajerial, Pendekatan Analisis Praktik*. Jakarta: Kencana.

Zola, Émile. 1968. *Germinal*. Garnier-Flammarion: Paris

Zola, Émile. 1968. *Germinal*. Terjemahan Oleh Dwiana Astuti dkk, 2002. Yogyakarta: Jendela.

